

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МИКОЛАЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної з
роботи

 Полякова Є. С.

“30” серпня 2024 року

**МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКА
(ТЕХНОЛОГІЧНА ПО СПЕЦІАЛЬНОСТІ)**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ - БАКАЛАВР

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 227 ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я**

Затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації.
Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Укладач:

Методичний супровід програми виробничої практики (технологічної по спеціальності) для здобувачів освіти спеціальності 227 Фізична реабілітація, освітньої програми «Менеджмент підприємств і організацій в галузі охорони здоров'я» всіх форм навчання / укл. – М. : ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка, 2024. – 12 с. (Укр. мов.)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма виробничої практики (технологічна по спеціальності) для здобувачів вищої освіти галузі знань 227 Фізична реабілітація, освітньої програми «Фізична реабілітація» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання розроблена згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів зазначеної спеціальності та відповідно до Положення про організацію практики здобувачів освіти ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» від 03.08.2015 № 01/15, затвердженого наказом ректора від 31.08.2015 № 79. (зі змінами та доповненнями, редакція 5-2020, протокол Вченої ради ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» № 05/20 від 24 грудня 2020 р. затверджених наказом ректора від 24 грудня 2020 року № 142).

Дана програма виробничої практики (технологічної по спеціальності) є основним навчально-методичним документом, що дає повну уяву про систему практичної підготовки (види практик, послідовність їх проведення і тривалість, мету, завдання практик, фахові компетентності здобувачів вищої освіти та форми й методи контролю з практик) здобувачів вищої освіти спеціальності 227 «Фізична реабілітація» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання.

Практика здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом процесу підготовки бакалаврів з фізичної терапії, ерготерапії у вищому навчальному закладі. Практична підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 227 «Фізична реабілітація» ступеня вищої освіти «Бакалавр» спрямована на їх ознайомлення зі специфікою майбутнього фаху, закріплення теоретичних знань, отриманих за час навчання, безперервність та послідовність набуття й удосконалення здобувачами вищої освіти практичних навичок і вмінь, оволодіння компетентностями з основних фахових дисциплін, професійним досвідом для забезпечення готовності здобувача вищої освіти до самостійної трудової діяльності.

Для проведення виробничої практики (технологічної по спеціальності) здобувачами вищої освіти спеціальності 227 «Фізична реабілітація» ступеня вищої освіти «Бакалавр» як бази можуть використовуватися підприємства різних галузей охорони здоров'я, що знаходяться у Миколаївській області чи в інших областях України, а також підприємства, організації, установи за кордоном за умови забезпечення базою практики виконання у повному обсязі програми практики. Здобувачі вищої освіти мають право самостійно, з дозволу кафедри фізичної реабілітації або деканату факультету, обирати для себе базу проходження практики і пропонувати її для укладення договору на проведення практики.

Строки проведення практики визначаються навчальним планом, затвердженим ректором.

1. ВИДИ ПРАКТИКИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ І ТРИВАЛІСТЬ

Навчальним планом передбачено виробничу практику (технологічну по спеціальності) (табл. 1.1) для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Фізична реабілітація» ступеня вищої освіти «бакалавр» денної форми навчання.

Таблиця 1.1

Вид практики та особливості організації її проведення для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Фізична реабілітація» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання

№ з/п	Вид і назва практики	Курс / семестр	Тривалість практики			Бази для проходження практики
			тижнів	годин	кредитів	
1	Виробнича практика (технологічна по спеціальності)	3 / 6	4	120	4	Підприємства різних галузей охорони здоров'я

Мета і завдання практики

Метою проходження практики є поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти в галузі фізичної терапії, ерготерапії; оволодіння навичками практичної роботи в реабілітаційній сфері; формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності.

Завдання виробничої практики (технологічної по спеціальності):

- вивчення структури оздоровчо-лікувальних, реабілітаційних установ;
- ознайомлення із задачами, які стоять перед цими установами;
- ознайомлення з методами і організацією роботи, зі змістом та умовами праці фізичного реабілітолога, інструктора ЛФК, спеціаліста з лікувального масажу та фізіотерапії;
- поглиблення та закріплення теоретичних та практичних знань, отриманих студентами при вивченні спеціальних дисциплін;
- практична підготовка до самостійної роботи в якості фахівця з фізичної реабілітації;
- збір матеріалів для продовження виконання досліджень з теми дипломної роботи за рівнем вищої освіти «бакалавр».

Фахові компетентності, які набуває здобувач вищої освіти:

- здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я;

- здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції;
- здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії;
- здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії;
- здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини;
- здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати;
- здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії;
- здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії;
- здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта;
- здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати;
- здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов;
- здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів;
- здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя;
- здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати практики:

- демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади;
- спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами);
- використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень;
- застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних,

- педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії;
- надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя;
  - застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична реабілітація галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), трактувати отриману інформацію;
  - трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП);
  - діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики;
  - реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії;
  - здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 2) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична реабілітація галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
  - здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності;
  - застосовувати сучасні науково-довідкові дані у професійній діяльності;
  - обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність;
  - безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування;
  - вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді;
  - проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп;
  - оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична реабілітація галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), та за потреби, модифікувати поточну діяльність;
  - оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег

Рекомендована структура (тематичний план) виробничої практики (технологічної по спеціальності) на підприємствах різних галузей національної економіки та у фінансово-кредитних і бюджетних установах наведена у табл. 2.1 – табл. 2.2.

Таблиця 2.1

Структура (тематичний план) виробничої практики (технологічної по спеціальності) на базі санаторію-профілакторію

Зміст практики	Кількість годин
1. Вивчення документації установи, планів реабілітаційних програм, медичних карток пацієнтів	10
2. Складання індивідуального плану практики	10
3. Відвідування всіх фізіотерапевтичних, бальнеологічних і масажних кабінетів, басейнів, залів кінезотерапії і ЛФК на базі яких проходить практика	10
4. Виконання роботи в якості помічника реабілітолога	10
5. Проведення занять з кінезотерапії і ЛФК	20
6. Проведення сеансів масажу	20
7. Проведення сеансів фізіотерапії	20
8. Індивідуальне завдання	20
Разом	120

Таблиця 2.2

Структура (тематичний план) виробничої практики (технологічної по спеціальності) на базі масажного салону

Зміст практики	Кількість годин
1. Вивчення документації установи, планів реабілітаційних програм, медичних карток пацієнтів	10
2. Складання індивідуального плану практики	10
3. Відвідування всіх масажних кабінетів на базі яких проходить практика	10
4. Виконання роботи в якості помічника реабілітолога-масажиста	10
5. Проведення сеансів загального масажу	20
6. Проведення сеансів лікувального масажу	20
7. Проведення сеансів спортивного масажу	20
8. Індивідуальне завдання	20
Разом	120

2. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Після закінчення терміну практики в установленій наказом ректора ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» строк здобувачі вищої освіти звітують про її результати перед відповідальною кафедрою.

Форма звітності здобувача вищої освіти за виробничу практику – це подання письмового звіту й щоденника. Здобувач вищої освіти складає звіт з виробничої практики відповідно до її структури (тематичного плану) безпосередньо під час проходження практики. В щоденнику практики згідно з термінами практики зазначаються дати прибуття на підприємство (в організацію, установу) й вибуття з підприємства (організації, установи) здобувача вищої освіти, які завіряються підписом керівника практики від бази практики та печаткою; мають бути заповнені календарний графік проходження практики, що складається на основі структури (тематичного плану) практики, загальні відомості про базу практики, господарсько-виробнича характеристика бази практики, робочі записи під час практики. Допускається зміна окремих питань тематичного плану практики, послідовності їх розкриття і кількості відведених на них годин (із урахуванням специфіки діяльності бази практики) за умови попереднього погодження таких змін із керівником практики від кафедри. Календарний графік проходження практики підписується керівниками практики від кафедри та від підприємства (організації, установи) й завіряється печаткою бази практики. Записи у щоденнику мають бути за всі дні проходження практики з фіксацією робіт, які виконував здобувач вищої освіти. В останній день практики керівник практики від підприємства (організації, установи) дає відгук-характеристику, в якому може вказувати рекомендовану оцінку (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) за проходження здобувачем вищої освіти практики, завіривши його підписом і печаткою.

Звіт разом із належно оформленим щоденником виробничої практики у визначені строки подається на кафедру фізичної реабілітації для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачу – керівнику практики від кафедри. Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем, керівником практики від кафедри, звіт з практики допускається до захисту.

Супровідні документи з виробничої практики (повідомлення, договір про проведення практики здобувачів вищої освіти вищого навчального закладу) надаються здобувачами вищої освіти координатору з практичної підготовки по спеціальності до реєстрації звіту на кафедрі.

Звіти й щоденники з практик зберігаються на відповідальній кафедрі протягом трьох років у викладача-керівника практики або, в разі їх передачі актом передачі на зберігання, – у матеріально-відповідальній особі кафедри.

Методами контролю проходження здобувачами вищої освіти спеціальності 227 «Фізична реабілітація» ступеня вищої освіти «Бакалавр» виробничої практики (технологічної по спеціальності) – оцінювання викладачем, керівником практики від кафедри, виконання програми й оформлення результатів практики та роботи здобувача вищої освіти на

практиці, захист звіту з практики у комісії, призначеній наказом ректора ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка».

Під час захисту звітів з виробничої практики здобувачі вищої освіти мають показати теоретичні й практичні знання, довести обґрунтованість і доцільність своїх пропозицій з питань тематичного плану практики.

Результати проходження здобувачем вищої освіти практики оцінюються за 100-бальною шкалою, 4-бальною шкалою і Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС). Чинні нормативні документи в сфері вищої освіти передбачають наступний варіант узгодження між зазначеними підходами до оцінювання та характеристику окремих позицій оцінювання (табл. 2.1).

Оцінка за навчальну практику включає:

- оцінку за проходження практики (виконання програми практики);
- оцінку за ведення щоденника;
- оцінку за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти (у разі необхідності).

Таблиця 2.1

Довідник з розподілу оцінок

Оцінка (за національною шкалою) /	Мін. бал	Макс. бал
1	2	3
Національна диференційована шкала / National differentiated grade		
Відмінно / Excellent	90	100
Дуже добре / Very good	80	89
Добре / Good	65	79
Задовільно / Satisfactory	55	64
Достатньо / Enough	50	54
Незадовільно / Fail	35	49
Неприйнятно / Unacceptable	1	34
Національна недиференційована шкала / National undifferentiated grade		
Зараховано / Passed	50	100
Не зараховано / Fail	0	49
1	2	3
Шкала ЄКТС / ECTS grade		
A	90	100
B	80	89
C	65	79
D	55	64
E	50	54
FX	35	49
F	1	34

Оцінка за виробничу практику включає: оцінку за проходження практики (виконання програми практики); оцінку за оформлення результатів практики (звіту, щоденника й супровідних документів); оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці; оцінку засвоєння програми практики (за захист звіту).

Діапазон розподілу балів оцінки виробничої практики з урахуванням змісту й оформлення звіту та щоденника, повноти заповнення супровідних

документів, змісту відгуків керівників практики від бази практики й кафедри, процедури захисту, що дає змогу виявити обсяг практичних умінь і навичок, отриманих здобувачем вищої освіти під час проходження практики, сумлінність його ставлення до виконання програми практики, наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Розподіл балів оцінки за виробничу практику здобувача вищої освіти денної форми навчання спеціальності 227 «Фізична реабілітація» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Результат оцінювання
Проходження практики (виконання програми практики) (0–45)	
Оформлення результатів практики (звіту, щоденника й супровідних документів) (0–15)	
Оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці (0–10)	
Засвоєння програми практики (захист звіту) (0–30)	
за 100-бальною шкалою за 4-бальною шкалою рейтинг ЄКТС	

Перелік параметрів оцінювання проходження практики та відповідний діапазон розподілу балів доводиться до відома здобувачів вищої освіти перед початком практики.

У випадку, якщо після оцінювання виконання програми виробничої практики, оформлення її результатів та врахування оцінки роботи здобувача вищої освіти на практиці загальна оцінка становить менше 30 балів, здобувач вищої освіти не допускається до захисту звіту з виробничої практики.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бандуріна К. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем в умовах спеціальної школи: метод. рек. / Катерина Бандуріна. – Запоріжжя: [Вид-во Класичного приватного ун-ту], 2014. – 102 с.
2. Бобрицька В.І., Гриньова М.В., Данилюк Т.П., Помагайбо В.М., Пащенко В.О., Саричева М.М., Страшко С.В., Щербина Д.М. – Валеологія / за заг. редакцією В.І. Бобрицької – Навчальний посібник. – Міністерство науки і освіти України. – 2014. – Ч.1. – 145с.
3. Гельман В.Я. Медицинская информатика / В.Я. Гельман: Практикум.- СПб: Питер, 2017. – 456с.
4. Воронін Д.М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи : навч. посіб. / Воронін Д.М., Павлюк Є.О. – Хмельницький : ХНУ, 2011. – 143 с. – ISBN 978-966-330-138-9.
5. Гневушев В.В., Бессонов А.А., Азов С.Х. Лечебная физкультура с психофизическим тренингом / В.В. Гневушев, А.А. Бессонов, С.Х. Азов – Ставрополь. – 2012. – 456 с.
6. Епифанов В.А. Восстановительная медицина / В.А. Епифанов. Справочник. – М.: ГЭОТАР-Медиа. – 2017. – 592с.
7. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура / В.А, Епифанов. - М.: ГЮТАР-Медиа, 2016. – 320с.
8. Козлова Л.В., Козлов С.А., Семененко Л.А. Основы реабилитации / Л.В. Козлова, С.А. Козлов, Л.А. Семененко– Ростов н/Д:Феникс. – 2015. – 475с.
9. Лядов К.В. Реабилитация кардиологических больных / К.В. Лядов – М.: ГЭОТАР-Медиа. – 2005. – 288 с.
10. Лечебная физическая культура в реабилитации детей с дефектами конечностей. Учебное пособие С. Ф. Курдыбайло, Г. В. Герасимова, С. П. Павлова / Под ред. С. Ф. Курдыбайло - СПб.: СПбМАПО - 2015. - 308 с.
11. Макаренко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи / О.К. Макаренко: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література. – 2016. – 196 с.
12. Михайлов Б. В., Сердюк А. И., Федосеев В. А. Психотерапия в общесоматической медицине: Клиническое руководство / Под общ. ред. Б. В. Михайлова. — Харьков: Прапор, 2015. — 128 с.
13. Муравов И.В. Оздоровительные эффекты физической культуры и спорта / И.В. Муравов – Киев: Здоров'я , 2017. – 245с.
14. Мурза В.П. Психолого-фізична реабілітація. Пдручник/ В.П. Мурза. – Кив: «Олан». – 2055. – 608 с.
15. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту/ В.М.Мухін. – Київ: Олімпійська література, 2018. – 422с.
16. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К.: Олимпийская литература. – 2014. – 223 с.
17. Пирогова Е.А. Совершенствование физического состояния человека. / Е.А.

- Пирогова. – Киев: Здоров'я, 1989. – 162с.
18. Попов С.Н. Физическая реабилитация: учебник для студентов высших учебных заведений. – Изд. 5-е. – Ростов н/Д: Феникс. – 2018. – 602 с.
  19. Ракитина Р.И., Бованенко В.В., Буткевич Г.А. и др.. Физическая тренировка в группах здоровья. – Киев: Здоров'я, 2016 – 95с.
  20. Технические средства реабилитации инвалидов и безбарьерная среда / под.ред. Е.Е. Ачкасова, С.Н. Пузина, Е.В. Машковского. - ГЭОТАР-Медиа, 2015. – 128 с.
  21. Ціж Л. М. Актуальні проблеми забезпечення технічними засобами реабілітації осіб з інвалідністю в Україні / Л. М. Ціж // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наук. статей. - Фізичне виховання та спорт. – 2017. – №1. – С. 183–191.
  22. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю». Режим доступу до електронного ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>.
  23. Забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації. Режим доступу до електронного ресурсу: <https://www.msp.gov.ua/content/zabezpechennya-tehnichnimi-ta-inshimizasobami-reabilitacii-specavtotransportom.html>.